

Φωτεινός Δημήτριος
Αναπληρωτής Καθηγητής
Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (πρώην Φ.Π.Ψ.)
Φιλοσοφική Σχολή
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Γνωστικό αντικείμενο: *Ιστορία της Εκπαίδευσης και Αναλυτικά Προγράμματα*
☎ +302107277510 (γραφείο – και τηλεφωνητής), +306980149077 (κιν.),
☎ +302107277609 (γραμματεία Μ.Π.Σ./Ε.Π.Δ.Ε.), ☎ +302107277564 (Μουσείο της Παιδείας)
<http://scholar.uoa.gr/dfoteinos> dfoteinos@eds.uoa.gr

Διευθυντής στο Μ.Π.Σ. «Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση»

Διευθυντής στο «Εργαστήριο Πειραματικής Παιδαγωγικής»

Διευθυντής στο «Μουσείο της Παιδείας»

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Α. Βιβλία – Μονογραφίες

- Φλουρής, Γ. **Φωτεινός, Δ.** Ιμβρίντελη, Μ. (υπό επεξεργασία). *Αναλυτικά προγράμματα: θεωρία, ιστορία, κριτική*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- **Φωτεινός, Δ.** (υπό επεξεργασία). *Εκπαίδευση και μεταρρυθμίσεις – Μια καθόλα προβληματική σχέση*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Μπουζάκης, Σ. και **Φωτεινός, Δ.** (υπό επεξεργασία). *Ο επιστημονικός διάλογος από τις στήλες του αθηναϊκού Τύπου για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964*.
- **Φωτεινός, Δ., Παπαδάκης, Ν., Σιμένη, Π.** (επιμ.) (2017). *Εκπαίδευση και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση: ιστορικο-συγκριτικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Gutenberg.
- **Φωτεινός, Δ.** (2017 –Α' έκδοση). *Ιστορία της εκπαίδευσης: μια προσέγγιση στη γενεαλογία του θεσμού*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- **Πασιάς, Γ., Φλουρής, Γ. Φωτεινός, Δ.** (2016 –Β' έκδοση, αναθεωρημένη και επαυξημένη). *Παιδαγωγική και εκπαίδευση*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- **Πασιάς, Γ., Φλουρής, Γ. Φωτεινός, Δ.** (2015 –Α' έκδοση). *Παιδαγωγική και εκπαίδευση*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- **Φωτεινός, Δ.** (2013). *Ιστορία των αναλυτικών προγραμμάτων 1950-1980. Μεταξύ (ιδεολογικοπολιτικής) ρύθμισης και (παιδαγωγικής) μεταρρύθμισης*. Αθήνα: Gutenberg.

Β. Άρθρα σε περιοδικά – Συλλογικούς τόμους – Πρακτικά Συνεδρίων (με κριτές)

- **Foteinos, D. and Kassotakis, M.** (forthcoming - approved). The influence of the Deweyan educational pragmatism on Greek pedagogues in the early 20th century. *Journal of Mediterranean Studies*,
- Πασιάς, Γ. και **Φωτεινός, Δ.** (2021-υπό δημοσίευση). "Παγκόσμια εκπαιδευτική ατζέντα" και "πολιτικές της γνώσης": σύγχρονοι "τόποι" και "λόγοι". *Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση*,

- **Φωτεινός, Δ.** (2020). Αναλυτικά προγράμματα και εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα (1950-2020): η φονταμενταλιστική, άστοχη και τοτεμική εκπαίδευση. *Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση*, τ. 24, σχ. σελ. 32-63.
- **Φωτεινός, Δ.** (2020). Κρίση και εκπαίδευση, ή κρίση στην εκπαίδευση; Προϊόντα και υποπροϊόντα μιας εκατονταετούς κρίσης. Στο Αθ. Καραφύλλης – Ιω. Ταταρίδης (επιμ.), *Εκπαίδευση: κρίσεις και πόλεμοι*, Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα, σχ. σελ. 371-386.
- **Foteinos, D.** (2019). The formation of resistance culture in Greece and the history null curriculum: a preliminary account. *History of Education and Children's Literature*, XIV (2), pp. 191-207.
- **Foteinos, D.** (2018). "Not in the 1968". The Greek university students rebellion in 1973 and its aftermath in the 2015 Greek multi-crisis. In Payà Rico, A., et al (Eds.) (2018). *Globalizing the student rebellion in the long '68*. Salamanca: FahrenHouse, pp. 159-167.
- **Φωτεινός, Δ.** (2017). Ιστορία της εκπαίδευσης: καθορίζοντας το πεδίο. Στο Φωτεινός, Δ. κ.α. (επιμ.). *Εκπαίδευση και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση: ιστορικο-συγκριτικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Gutenberg.
- **Foteinos, D.** (2015). Images of the body: the Greek physical education curriculum since the Second World War. In Freeman, M. (ed). *Sport, Health and the Body in the History of Education*. London: Routledge, pp. 99-114.
- **Φωτεινός, Δ.** (2015). Η εκπαίδευση κατά τις δεκαετίες 1940-1950: μαζί με την πάλη για την ελευθερία και τη δημοκρατία, το αίτημα για εκπαίδευση. Στο Καρύδης, Σπ. (επιμ.). *Τομές στην Ελληνική Εκπαίδευση – Τα χρόνια του Πολέμου και της Κατοχής*. Πρακτικά ημερίδας. Αθήνα: 2^ο Πειραματικό Λύκειο Αθήνας, σσ.: 13-35.
- **Φωτεινός, Δ.** (2014). Ερωτήματα σχετικά με μεθοδολογικές και θεωρητικές προτάσεις (μια απάντηση). *Θέματα Ιστορίας της Εκπαίδευσης*, τ. 11-12, σελ. 157-202.
- **Φωτεινός, Δ.** (2013). Σμιλεύοντας πειθαρχημένα σώματα – η διαμόρφωση του πολιτικού εαυτού: το μάθημα της γυμναστικής ως μια πολιτικοϊδεολογική συνιστώσα του αναλυτικού προγράμματος. Στο Πουρκός Μ. (επιμ.) *Η Απούσα Παρουσία του Σώματος στις Κοινωνικές Επιστήμες, την Τέχνη, την Εκπαίδευση και στις Επιστήμες Υγείας: Μεθοδολογικά Ζητήματα και Νέες Προοπτικές*. Αθήνα: Τόπος, σσ.: 325-345.
- **Foteinos, D.** (2013-b). Historical perspectives of the secondary technical and vocational education in Greece, 1950 – 1990: dilemmas, contradictions and resolutions. In Tseles, D. et al (eds) *For an Open Knowledge Society: Information Technology in Science, Energy, Environment, Economy, Society and Education*. Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική, σελ. 434-444.
- **Φωτεινός, Δ.** (2012-d). Σχεδίασμα για έναν θετικό αναστοχαστικό σκεπτικισμό, ως μια συμβολή στη θεωρητική συζήτηση πάνω στην Ιστορία (με παράδειγμα από την ιστορία των αναλυτικών προγραμμάτων της μέσης γενικής εκπαίδευσης, 1960-1970). Στο *Πρακτικά 7^ο Πανελληνίου Συνεδρίου «Ελληνική παιδαγωγική και εκπαιδευτική έρευνα»*. Αθήνα: Διάδραση, σελ. 608-618.
- **Foteinos, D.** (2012-c). Images of the body: the Greek physical education curriculum since the Second World War. *History of Education*, 41 (6), 807-822.
- **Φωτεινός, Δ.** (2012-b) Η γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας, ή ως μήνυμα ιδεολογίας; (το παράδειγμα των βιβλίων του Ευγενίδειου Ιδρύματος, κατά τη δεκαετία 1950-1960. Στο *Ελληνική Γλώσσα και εκπαίδευση*, Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών/Gutenberg, 668-676.

- **Φωτεινός, Δ.** (2012-a). Το αναλυτικό πρόγραμμα της δευτεροβάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης: ιστορικός αναστοχασμός και παιδαγωγικά μηνύματα. Στο http://www.aspete-sep.gr/praktika2synedriou/doc_details/10-076
- **Μπουζάκης, Σ. – Φωτεινός, Δ.** (2011-e). Μια ιστορία της Ιστορίας: η Ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης ως γνωστικό αντικείμενο στα ελληνικά Πανεπιστήμια από τη μεταπολίτευση μέχρι σήμερα. Στο (2011) (επιμ.). *Ιστορίας μέριμνα*, τ. 2. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, σελ. 915-924.
- **Μπουζάκης, Σ. – Φωτεινός, Δ.** (2011-d). Η τεχνολογία της εκπαίδευσης: ένα πλαίσιο ερμηνείας για τη μεταρρύθμιση του αναλυτικού προγράμματος στην ελληνική δευτεροβάθμια τεχνική εκπαίδευση (από τη μεταπολεμική περίοδο μέχρι τη μεταπολίτευση). Στο Παπαδάκης, Ν. και Χανιωτάκης, Ν. (επιμ.) (2011) *Εκπαίδευση – Κοινωνία και πολιτική*. Αθήνα: Πεδίο, σελ. 597-611.
- **Foteinos, D.** (2011-c). State and knowledge: in the era of globalization and multicultural societies – The case of Greek curriculum and policies (with some references to history of curriculum policy). In *Intercultural dialogue: past and present – Issue 1: Prevention of violent conflicts in multicultural societies and peace education*. Ukraine-Simferopol: Integration and Development Center for Information and Research, 2011, pp. 161-179.
- **Φωτεινός, Δ.** (2011-b). Η ιστορία των αναλυτικών προγραμμάτων της μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης από τη μεταπολεμική περίοδο (1950) στη μεταπολίτευση (1977) – ιστορικός θεωρητικός αναστοχασμός και κοινωνιολογικές παρεκβάσεις. Στο Μπουζάκης, Σ. (επιμ.) *Πανόραμα Ιστορίας της Εκπαίδευσης: Όψεις και απόψεις, τ. Β': Νεοελληνική εκπαίδευση (1821 – 2010)*. Αθήνα: Gutenberg, σελ. 673-696.
- **Φωτεινός, Δ.** (2011-a). Η ιστορία, η θεωρία, και το μεθοδολογικό πρόσημα (μια μετα-μεταμοντέρνα ανάγνωση της ιστορίας). Στο Μπουζάκης, Σ. (επιμ.) *Πανόραμα Ιστορίας της Εκπαίδευσης: Όψεις και απόψεις, τ. Α': Ιστοριογραφικά ρεύματα, Μακρές Περίοδοι, Εκπαίδευση εκτός συνόρων, Τοπική Ιστορία*. Αθήνα: Gutenberg, σελ. 81-96.
- **Φωτεινός, Δ.** (2010). Τα αναλυτικά προγράμματα από τη μεταπολεμική εποχή μέχρι τη μεταπολίτευση: ιδεολογικοπολιτική ρύθμιση έναντι παιδαγωγικής μεταρρύθμισης (μια δομική ιστορική θεώρηση). Στο *Αναλυτικά προγράμματα και σχολικά εγχειρίδια: ελληνική πραγματικότητα και διεθνής εμπειρία. Πρακτικά ΙΓ Διεθνούς Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος*. Αθήνα: Διάδραση, τόμος Α', σελ. 316-328.
- **Φωτεινός, Δ.** (2009). Αναλυτικά προγράμματα: ερμηνείες και ερωτήματα –Μια προσπάθεια επαναπροσδιορισμού των μεθοδολογικών παραδοχών μέσα από την εξέταση της ιστορίας των αναλυτικών προγραμμάτων της μέσης γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα (κατά το διάστημα 1950-1977). *Θέματα Ιστορίας της Εκπαίδευσης*, τ. 8, σελ. 174-219.
- **Φωτεινός, Δ. – Μπουζάκης, Σ.** (2008). Ελληνικό κράτος και σχολική γνώση : στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και των πολυπολιτισμικών κοινωνιών. Στο Δαμανάκης, Μ. (επιμ.) *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου «Παγκοσμιοποίηση και Ελληνική Διασπορά»*. Ρέθυμνο: ΕΔΙΑΜΜΕ, σελ. 209-227.
- **Φωτεινός, Δ. – Μπαρτζάκη, Μ.** (2007). Η σχέση ‘εμφυχωτή–φοιτητή’ στη διαμόρφωση της επαγγελματικής ανάπτυξης του δευτέρου. Στο Καψάλης, Γ. Δ. – Κατσίκης, Α. Ν. (επιμ.) *Η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας*. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, σελ. 380-388.
- **Μπουζάκης, Σ. – Φωτεινός, Δ.** (2006-β). Αναλυτικά προγράμματα: θεωρητικές προσεγγίσεις –ιστορικές διαστάσεις –σύγχρονες τάσεις. Στο *Αναγνώριση –Τιμητικό*

αφιέρωμα στον καθηγητή Θεόδωρο Γ. Εξαρχάκο. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών, σελ. 344-370.

- **Φωτεινός, Δ. – Μπουζάκης, Σ.** (2006-α). Η τεχνολογία της εκπαίδευσης και η τεχνολογική εκπαίδευση στην Ελλάδα: 1950-1974. Στο *Το σχολείο στην κοινωνία της πληροφορικής και της πολυπολιτισμικότητας, Πρακτικά ΙΑ' Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας*. Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη, 2006, σελ. 135-153.
- **Φωτεινός, Δ.** (2004). Αναλυτικά προγράμματα: ιδεολογία και τεχνολογία πολιτικής κυριαρχίας (μέσα από το παράδειγμα ορισμένων μαθημάτων). Στο *Πρακτικά 3^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας της Εκπαίδευσης*, Πάτρα: Παν/μιο Πατρών (ηλεκτρονική έκδοση: <http://www.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio3/praktika%2011/fotinos.htm>).
- **Φωτεινός, Δ. – Σιμενή, Π.** (2002). Το ιδεολόγημα της παγκοσμιοποίησης στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της δεκαετίας του 1990 στην Ελλάδα. Στο *Πρακτικά 10^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας*. (ηλεκτρονική έκδοση: http://www.pee.gr/pr_syn/s_nay/c/1/FOTEINOS_SIMENI.htm).
- **Φραντζή, Π., Φωτεινός, Δ. Τζούδα, Β., Κασίλλης, Ι.** (2002). Η επίδραση της εκπαίδευσης της μητέρας στην επίδοση των μαθητών του Λυκείου. Στο *Πρακτικά 2^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου «Παιδαγωγικής και Εκπαιδευτικής Έρευνας» της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας*. Αθήνα: Ατραπός, σελ. 396-416.
- **Φραντζή, Π. – Φωτεινός, Δ.** (2001-γ). Το θεσμικό πλαίσιο της εκπαίδευσης (σε επιλεγμένες χώρες) Μέρος ΙΙΙ: το εκπαιδευτικό σύστημα της Ισπανίας. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τ. 119/2001, σελ. 103-114.
- **Φραντζή, Π. – Φωτεινός, Δ.** (2001-β). Το θεσμικό πλαίσιο της εκπαίδευσης (σε επιλεγμένες χώρες) Μέρος ΙΙ: το εκπαιδευτικό σύστημα της Αιγύπτου. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τ. 118/2001, σελ. 80-88.
- **Φραντζή, Π. – Φωτεινός, Δ.** (2001-α). Το θεσμικό πλαίσιο της εκπαίδευσης (σε επιλεγμένες χώρες) Μέρος Ι: τα εκπαιδευτικά συστήματα Ελλάδα-Αγγλίας. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τ. 117/2001, σελ. 82-95.
- **Φωτεινός, Δ.** (1995). Οι αλλαγές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση: από το 1932 στο 1965. Στο *Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση 1964: Τριάντα χρόνια μετά*. Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις, σελ. 205-211.